

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Klaipėda University
Lithuanian Olympic Academy
Gdansk University of Physical Education and Sport
German Sport University Cologne
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського

**РОЗВИТОК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ:
НОВІТНІ ВИКЛИКИ, ПРОБЛЕМИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали
Міжнародна онлайн-конференція студентів, аспірантів і молодих
вчених

м. Миколаїв
28-29 жовтня 2022 року

УДК 796:37.091.12:005.745"2022"

Р 64

Розвиток фізичної культури та спорту: новітні виклики, проблеми та перспективи: матеріали Міжнародної онлайн-конференції студентів, аспірантів і молодих вчених, 28 жовтня 2022 року. Миколаїв: НУК імені адмірала Макарова, 2022. 238 с.

У збірнику представлено тези за напрямками роботи конференції: олімпійський рух: спадщина, інновації та перспективи; олімпійський і професійний спорт: актуальні проблеми, перспективи розвитку та взаємодії; фізична активність та фізичне виховання населення різних вікових груп; організаційно-правові, соціально-економічні та культурологічні аспекти розвитку сучасного спорту.

Редакційна колегія:

Адаменко О. О., канд. пед. наук, доцент кафедри ТООПС
Бірюк С. В., канд. наук з фіз. вих. та спорту, доцент кафедри ТООПС
Деркач В. М., канд. наук з фіз. вих. та спорту, доцент кафедри ФВС
Марцінковський І. Б., канд. мед. наук, доцент кафедри ТООПС
Сокол О. В., доцент кафедри ФВС
Савіна О. Ю., канд. техн. наук, доцент кафедри ФВС
Челушкіна М. В., провідний фахівець кафедри ТООПС

Головний редактор:

Кувалдіна О. В., канд. наук з фіз. вих. та спорту, доцент, завідувач кафедри ТООПС

Матеріали надруковані в авторській редакції. За зміст матеріалів і достовірність наведених даних несуть відповідальність автори публікації та їх наукові керівники.

Відкриття пам'ятної дошки приурочено до 95-річчя від дня народження заслуженого тренера України Олега Григор'єва [5, с. 3].

Учні усіх поколінь з гордістю згадують свого тренера. Його світлій пам'яті присвячено щорічні всеукраїнські змагання з боксу, що проходять в Миколаєві.

Висновки. Олег Прокопович Григор'єв пропрацював в ДЮСШ близько сорока років. За ці роки він виховав багато грамотних, тактичних і технічних боксерів. Близько вісімдесяти вихованців в різні роки ставали переможцями і призерами республіканських і всесоюзних змагань. Ним було підготовлено одинадцять майстрів спорту СРСР.

І підводячи підсумки хотілося б завершити цитатою видатного тренера Григор'єва з його листа від 6 січня 1984 року. Він писав: «Те, що я зміг пройти через всі випробування на війні, а потім у фашистських таборах, я це зміг лише завдяки боксу, який є вищою школою підготовки і формування якостей справжнього бійця. Витримка, витривалість і винахідливість в критичній ситуації – все це можна досягнути, тільки займаючись боксом».

Література

1. Доля Г. Безсмертя мужності: пам'яті тренера боксу Олега Григор'єва // Український південь. – 2000, – 30 березня
2. Животовская В. В., Петров В. А., Снытко Е. В. Спортивная слава семьи Григорьевых: Очерк. Николаев: Издательство Ирины Гудым, 2010. 32 с.
3. Мірошніченко Є. Г. Григор'єв Олег Прокопович // Енциклопедія сучасної України (укр.). К.: НАН України, Наукове товариство ім. Шевченка, Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. Т. 6: Го – Гю. 711 с.
4. Правда учителя мужества: ист. лит-ра / М.В. Кравченко. – Николаев : Приват-Полиграфия, 2000. – 98 с.
5. Черный, В. На открытие памятной дошки легендарному николаевскому тренеру приехал олимпийский чемпион Александр Усик / В. Черный // Николаевские новости. – 2014. – N 122(9 окт.). – С. 3.

РОЗВИТОК ДЗЮДО В УКРАЇНІ - ВІД ЗАРОДЖЕННЯ ДО СЬОГОДЕННЯ

Глушко В., Марцінковський І. Б.

*Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Миколаїв, Україна*

Перші секції дзюдо в Україні з'явилися на початку тридцятих років ХХ ст. у Києві й Харкові, але зі смертю у 1937 р. Василя Ощепкова – його першого пропагандиста в СРСР, гуртки дзюдо на довгі роки припинили своє існування. Після включення дзюдо до програми Олімпійських Ігор, постало питання про підготовку дзюдоїстів [2]. Натепер в Україні загалом та у на Миколаївщині тисячі любителів японської боротьби цікавляться та тренується дзюдо у спортивних залах, що й зумовлює актуальність нашого дослідження.

Мета дослідження – дослідити та показати зародження і розвиток дзюдо в Україні у різні історичні періоди та висвітлити досягнення українських спортсменів-дзюдоїстів.

Методи дослідження: історичний, системного підходу, аналізу та синтезу.

Результати дослідження. Прогалина у підготовці спортсменів-дзюдоїстів стала причиною того, що у складі збірної СРСР, яка дебютувала на XVIII Олімпійських іграх 1964 р. в Токіо (Японія), українських спортсменів не було. Попри це, українські спортсмени швидко освоїли японське бойове мистецтво і вийшли на передові позиції у збірній СРСР, успішно конкуруючи з дзюдоїстами з інших союзних республік.

У 1965 р. на Чемпіонаті Європи найсильнішим дзюдоїстом став Володимир Куспіш (70 кг), у 1968 р. – Володимир Саунін (абсолютна категорія), а через рік – Анатолій Бондаренко (до 80 кг). У 1972 р. офіційно була створена Федерація дзюдо СРСР. Перший Чемпіонат СРСР з дзюдо (1973 р.) провели у Києві, де чемпіонами стали Анатолій Новіков (до 70 кг) і Валерій Рухлядев (до 93 кг), а всього на цих змаганнях українські дзюдоїсти завоювали сім нагород різного гатунку. У 1970-ті рр. представники української школи дзюдо регулярно піднімалися на п'єдестал пошани змагань найвищого рангу.

На XX Олімпійських іграх у 1972 р. «бронзу» в категорії до 70 кг здобув Анатолій Новіков; на XXI – олімпійським чемпіоном став Сергій Новіков (понад 93 кг), а срібним призером – Валерій Двойников (до 80 кг). Чемпіонами світу стають: у 1973 р. – Анатолій Новіков (до 70 кг) і Сергій Новіков (понад 93 кг); срібними призерами у 1975 р. – Валерій Двойников (до 70 кг) і Сергій Новіков (понад 93 кг). На Чемпіонаті Європи 1972 р. срібним призером стає Анатолій Новіков (до 70 кг), бронзовими – Сергій Мельниченко (до 63 кг) і Сергій Новіков (абсолютна категорія); у 1973 р. найсильнішими стають Сергій Мельниченко (до 63 кг) і Сергій Новіков (абсолютна категорія); у 1974 р. – Сергій Мельниченко (до 63 кг) і Сергій Новіков (абсолютна категорія), а друге місце у Валерія Двойникова (до 70 кг); у 1976 р. «золото» у Валерій Двойников (до 70 кг) і Сергій Новіков (понад 93 кг).

У середині 1980-х рр. в Україні отримує визнання і набуває популярності жіноче дзюдо. У 1990 р. на Чемпіонаті СРСР українки завоювали 9 нагород різного гатунку. Найвищі нагороди у Тетяни Гаврилової (до 52 кг), Марини Невдащенко (до 56 кг) та Ірини Стешенко (абсолютна категорія). Срібні медалі у Валерія Юданова (до 86 кг) та Ірини Стешенко (понад 72 кг), володарями «бронзи» стали Юрій Меєрович (понад 95 кг), Геннадій Яременко (абсолютна категорія), Наталія Сліваєва (до 72 кг) і Світлана Лисянська (абсолютна категорія) [1].

21 січня 1991 року створена Федерація дзюдо України (ФДУ). Першим президентом ФДУ обрали В. В. Барабаша, віце-президентом – Я. І. Волощука, а генеральним секретарем – О. П. Просовського.

1993 р. збірна України вперше виступила окремою командою на Чемпіонаті Європи серед чоловіків та жінок і того ж року на Чемпіонаті світу. У 1995 р. на

Чемпіонаті Європи бронзову медаль здобув Руслан Машуренко (до 86 кг), а на Чемпіонаті світу – «бронза» у Тетяни Беляєвої (72 кг). Надалі в різні роки переможцями та призерами міжнародних змагань ставали Роман Гонтюк, Марина Прокоф'єва, Руслан Машуренко, Анастасія Матросова, Валентин Греков, Марина Прищепа, Геннадій Білодід, Муса Настуєв, Віталій Бубон, Євген Сотников, Ілля Чимчиурі, Руслан і Ренат Мірзалієви, Володимир Сорока, Георгій Зантарая, Яків Хаммо та Дар'я Білодід.

Українські дзюдоїсти мають медалі олімпійського карбування: у 2000 р. «бронзу» здобув Руслан Машуренко (90 кг); у Романа Гонтюка (81 кг) «срібло» у 2004 р. і «бронза» в 2008 р. Тричі завойовував «золото» на Чемпіонатах Європи Валентин Греков (2002, 2003 і 2007). Дворазовими чемпіонами континенту стали Геннадій Білодід (2001, 2003) і Георгій Зантарая (2011, 2017). Найсильнішими дзюдоїстами Європи ставали Ренат Мірзалієв (2001), Марина Прокоф'єва (2004), Володимир Сорока (2009) і Дар'я Білодід (2017).

2003, 2008, 2012, 2015, 2017 роках чоловіча збірна України здобувала «бронзу» на командному Чемпіонаті Європи, а чемпіонами ставали у 2011 р. У 2008 й 2010 роках на Чемпіонаті Європи бронзовими призерами стала й жіноча збірна України.

На Чемпіонаті Європи серед молоді (U23) у 2003 р. українські спортсмени вибороли чотири срібні нагороди. На чемпіонаті світу 2005 р. Віталій Бубон (100 кг) – здобув «срібло», а Геннадій Білодід (73 кг) і Роман Гонтюк (81 кг) – «бронзу». 2009 р. Вперше в історії цього виду спорту в нашій країні чемпіоном світу стає киянин Георгій Зантарая. (до 60 кг), а Марина Прищепа (до 78 кг) виборола «срібло». На чемпіонаті Європи в 2009 р. «золото» здобув Володимир Сорока (до 73 кг), а Георгій Зантарая (60 кг) і Марина Прищепа (78 кг) стали срібними призерами.

На чемпіонаті Європи (U20) у 2013 р. українська збірна завоювала сім медалей різного ґатунку і посіла перше загальнокомандне місце: «золото» здобули Ірина Кіндзерська (понад 78 кг) та Артем Булига (66 кг). Вдало виступили українські молоді дзюдоїсти на юніорському чемпіонаті світу (U20) в 2009 р., де посіла у загальнокомандному заліку друге місце. Чемпіоном світу став Кеджау Ньябалі (90 кг), а срібними призерами – Ірина Кіндзерська (понад 78 кг) і Віталій Попович (73 кг). 2011 р. українські спортсмени завоювали 12 золотих медалей на чемпіонатах Європи різних вікових груп. 11-14 серпня 2011 р. в Україні вперше пройшов чемпіонат світу серед кадетів. Цей чемпіонат приніс Україні 6 медалей, зокрема Павло Скопненко здобув «золото».

З 2012 по 2016 рік українські дзюдоїсти щорічно завойовували по декілька золотих медалей на Чемпіонатах Європи різних вікових груп та призові місця на Чемпіонатах світу. 2017 рік ознаменувався тріумфом українського дзюдо на європейській арені: Дар'я Білодід завоювала золоту медаль в категорії до 48 кг, а Георгій Зантарая – переміг у вазі до 66 кг. Світлана Яремка зайняла другу сходинку

на п'єдесталі у важкій категорії, а чоловіча збірна вже вшосте завоювала бронзові медалі в командному чемпіонаті. У 2018 р. наймолодшою чемпіонкою світу в історії світового дзюдо стає Дар'я Білодід. На цьому ж чемпіонаті свою шосту медаль на світових змаганнях виборов Георгій Зантарая. У 2019 р. Георгій Зантарая та Дар'я Білодід стали переможцями II літніх Європейських ігор.

Висновки:

1. Перші секції дзюдо в нашій країні з'явилися на початку тридцятих років минулого століття в Києві та Харкові.

2. Багаторічні успіхи українських спортсменів-дзюдоїстів, як чоловіків так і жінок, на Чемпіонатах світу та Європи свідчать про сформовану українську школу цього виду спорту та популярність його в Україні.

Список літератури

1. Махінько М. П., Ставрїнов М. Г., Лукіна О. В., Кусовська О. С. Історія розвитку олімпійських видів спортивних єдиноборств (боротьби грекоримської, вільної, дзюдо та тхеквондо). Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти з дисципліни «ТМ боротьби», ТМС обраного виду спорту. – Дніпро, 2019. – 57 с.

2. Методика викладання дзюдо в закладах загальної середньої освіти: Методичний посібник. – Київ-Чернівці: «Букрек», 2020. – 380 с.

ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА ЯК ДІЄВИЙ ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ БАЗОВОГО КОМПОНЕНТУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Лимаренко Н. П., Єрмолова В. М.

*Національний університет фізичного виховання і спорту України
Київ, Україна*

Вступ. Державна політика у сфері дошкільної освіти спрямована на пріоритетну роль дошкільної освіти та створює належні умови для її здобуття, піклується про збереження та зміцнення здоров'я, психологічний і фізичний розвиток дітей [1].

Одним із першочергових та важливих завдань дошкільної освіти є збереження та зміцнення фізичного, психічного і духовного здоров'я дитини а також формування особистості дитини, розвиток її творчих здібностей, набуття нею соціального досвіду; виконання вимог Базового компонента дошкільної освіти [3].

Ефективним засобом у вирішенні завдань дошкільної освіти може слугувати олімпійська освіта. В Олімпійській хартії визначено підтримку закладів, які спрямовують свою діяльність на поширення та впровадження олімпійської освіти [5]. Останнім часом олімпійська освіта розширює свої географічні кордони, здобуваючи місце у виховних системах різних країн як інноваційна форма освіти.

Основи олімпійської освіти, були закладені ще Пьером де Кубертенем. Протягом багатьох років науковці різних країн продовжують вивчати її багатогранні аспекти. Так, соціально-педагогічному аспекту були присвячені